

การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนตามหลักคารวะ 6 The Development of Student Ethics Based on the Principle of Karavah 6

บัญญัติ สิมมา / Banchalee Simma

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*Corresponding Author E-mail: banchalisimma@gmail.com

(Received: 29 December 2024, Revised: 22 February 2025, Accepted: 27 February 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเน้นการศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนตามหลักคารวะ 6 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความเคารพและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม หลักคารวะ 6 ประกอบด้วย การแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย พ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้มีอำนาจหน้าที่ ผู้มีศีลธรรม และธรรมชาติ โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้ในระบบการศึกษาจะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดี และคุณธรรมให้แก่ นักเรียน ส่งเสริมให้เกิดความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ในสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาด้านจริยธรรมของนักเรียนกลายเป็นประเด็นที่ทำทนายการศึกษา การขาดความเคารพต่อผู้มีอำนาจและครูอาจารย์ก่อให้เกิดความขัดแย้งและลดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ หลักคารวะ 6 จึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างวินัยและความรับผิดชอบให้กับนักเรียน อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี มีความเคารพและสมานฉันท์ระหว่างนักเรียน ครู และชุมชน การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการหลักคารวะ 6 เข้าไปในกระบวนการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ การส่งเสริมให้นักเรียนฝึกฝนการแสดงความเคารพและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและต่อผู้อื่นในชุมชน จะช่วยเสริมสร้างสังคมที่มีความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าในระยะยาว

คำสำคัญ : คารวะ 6, จริยธรรมนักเรียน, การพัฒนาคุณธรรม

Abstract

This article focuses on studying the development of students' ethics according to the principle of *Karavah 6*, an essential Buddhist teaching related to showing respect and fostering good relationships in society. *Karavah 6* consists of respect for the Triple Gem, parents,

teachers, authority figures, virtuous individuals, and nature. The application of these principles in the education system helps instill good behavior and moral values in students, fostering respect for their own rights and responsibilities, as well as those of others. In today's context, ethical issues among students have become a challenge in education. The lack of respect for authority figures and teachers creates conflicts and reduces the effectiveness of learning. *Karavah 6* serves as an effective tool for building discipline and responsibility in students, while also enhancing a respectful and harmonious learning environment among students, teachers, and the community. This study reveals that integrating the principle of *Karavah 6* into the teaching process and daily life of students significantly improves the quality of education and student behavior. Promoting respect and responsibility towards their duties and the community helps foster a peaceful and progressive society in the long term

Keywords: Karavah 6, student ethics, moral development, respect, Buddhism

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน การเสื่อมถอยของจริยธรรมในหมู่นักเรียนกลายเป็นประเด็นที่ท้าทายในการจัดการศึกษาของไทย ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การขาดความเคารพต่อครูอาจารย์และบุคคลที่มีอำนาจในโรงเรียนส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและลดทอนประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ดังนั้น การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาใช้ในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยสร้างนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม หลักการระ 6 เป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความเคารพต่อบุคคลและสิ่งต่าง ๆ ซึ่งช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีและความสัมพันธ์ในสังคม (พระมหาภิรัฐกร อ่ำสุมาลี, 2564)

ปัจจุบัน ปัญหาด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนเป็นปัญหาที่มีการถกเถียงอย่างแพร่หลาย การขาดความเคารพต่อผู้มีอำนาจหน้าที่และความขาดแคลนแบบอย่างที่ดีในสังคม ส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด การบูรณาการหลักการระ 6 ที่ประกอบด้วย การแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย พ่อแม่ ครูอาจารย์ และสิ่งที่มีคุณธรรม จะช่วยพัฒนาความเคารพในสิทธิของผู้อื่น การสร้างวินัย และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (สุรชัย จันทร์จรัส, 2561)

การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนโดยการประยุกต์ใช้หลักการระ 6 ช่วยสร้างแนวทางการเรียนรู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความเคารพและสมานฉันท์ระหว่างนักเรียน ครู และชุมชน จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้สามารถเติบโตเป็นบุคคลที่มีศีลธรรมในอนาคต (สาโรช บัวศรี, 2521)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ

ความหมายของความต้องการ

มนุษย์มีความต้องการมากมายหลายอย่างซึ่งความต้องการที่เกิดขึ้นมีทั้งความต้องการด้านจิตใจและความต้องการทางกาย ซึ่งได้มีผู้ให้คำนิยามความหมายของความต้องการ (Needs) ดังนี้

ความต้องการหมายถึง ความอยากได้ ใครได้หรือประสงค์จะได้เมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการขาดสมดุลเนื่องมาจากสิ่งเร้ามากระตุ้นมีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่ยอมอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้วร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่งและก็จะเกิดความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) เป็นสภาวะที่บุคคลขาดความสมดุล ขาดบางสิ่งบางอย่าง และต้องการได้รับสิ่งนั้น เช่น ขาดอาหารทำให้รู้สึกหิว ก็ต้องการอาหารรับประทาน เกิดความรู้สึกเหนื่อย เพลีย เนื่องจากพักผ่อนไม่เพียงพอ ก็ต้องการพักผ่อน ไม่มีเงิน ก็ต้องการเงินสำหรับการใช้จ่าย ไม่ได้รับการยอมรับ ไม่ได้รับการยกย่อง ไม่มีชื่อเสียง ไม่มีเกียรติยศ ก็ต้องการการยอมรับ การยกย่อง ต้องการมีชื่อเสียง ต้องการเกียรติยศ เป็นต้น ซึ่งความต้องการเหล่านี้อาจสรุปได้ว่าเป็นความต้องการทั้งทางร่างกายและความต้องการทางด้านจิตใจ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ และคณะ, 2550) ความต้องการ หมายถึง ความต้องการต่าง ๆ ที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตและเป็นตัวผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมเพื่อลดความต้องการนั้น ๆ (อริยา คูหา, 2546)

ศรีชล ฉายาพงษ์ ได้ให้ความหมายว่า ความต้องการ หมายถึง ความต้องการของคนที่แสดงออกในรูปของพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ และเมื่อมนุษย์มีความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ ทำให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตน ต้องการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีความเจริญก้าวหน้า มนุษย์ย่อมต้องปรารถนาที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะความสามารถทำให้ตนเองมีศักยภาพ สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Maslow Abraham Harold. Motivation and Personality, 1972) ความต้องการจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมแสวงหาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นนั้น เพราะมีความต้องการต่าง ๆ เป็นแรงขับผลักดันความต้องการทางกายภาพเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ จะสนองความต้องการของตนที่เกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอนและต่อเนื่อง เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นต้นแล้ว ความต้องการขั้นถัดไปก็จะเกิดขึ้นมาไม่มีวันสิ้นสุด จึงมีผลให้บุคคลเกิดการแสวงหาสิ่งอื่น ๆ ต่อไปและมีการพัฒนาไปตามลำดับขั้น และจนท้ายสุด นั่นคือการนำตนเองไปสู่ระดับสูงสุด โดยการพัฒนาศักยภาพของตนเองรวมทั้งความต้องการ ทางด้านจิตใจ จะมีส่วนช่วยให้เกิดแรงขับในการพัฒนาศักยภาพของตนเองด้วย (ศรีชล ฉายาพงษ์, 2553)

สรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง สภาวะหรือความปรารถนาที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะนำไปสู่การกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท เช่น ความต้องการทาง

กายภาพ (เช่น อาหาร, น้ำ) และความต้องการทางจิตใจหรืออารมณ์ (เช่น ความรัก, การยอมรับ) ความต้องการเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน

ลักษณะของความต้องการ

"ความต้องการ" เป็นคำที่ใช้ในหลายบริบททั้งในด้านเศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา และสังคมศาสตร์ โดยทั่วไป ความต้องการหมายถึงการแสวงหาสิ่งที่มีมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตต้องการเพื่อตอบสนองความอยู่รอด ความสุข และความพึงพอใจ แนวคิดนี้มีการศึกษาทางด้านจิตวิทยา เศรษฐกิจ และสังคมศาสตร์ในหลากหลายมิติ เช่น ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ที่อธิบายว่า ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นจากความต้องการพื้นฐานไปจนถึงความต้องการระดับสูงสุดในการพัฒนาตนเอง (Maslow, 1943)

ในบริบทของจิตวิทยา ความต้องการมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนพฤติกรรมของบุคคล การศึกษาของ (Udomchandavan, 2018) ระบุว่า ความต้องการทางสังคมและจิตใจของมนุษย์จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการดำเนินชีวิตของบุคคล รวมทั้งการปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ความต้องการยังมีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจ การตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจจะเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Soros, 2016)

สรุปได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่กระตุ้นและขับเคลื่อนพฤติกรรมของมนุษย์ในการแสวงหาสิ่งต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจและความอยู่รอด ทั้งนี้ความต้องการมีหลายระดับตั้งแต่ความต้องการพื้นฐาน เช่น อาหาร ที่พักพิง ไปจนถึงความต้องการทางจิตใจและสังคม เช่น การได้รับการยอมรับและการพัฒนาตนเอง ความต้องการเหล่านี้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยในการอธิบายและทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีที่มีชื่อเสียงที่สุดคือ *ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow* ซึ่งแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้น ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs), ความปลอดภัย (Safety Needs), ความรักและความเป็นส่วนหนึ่ง (Love and Belonging), ความนับถือตนเอง (Esteem), และความสำเร็จตนเอง (Self-Actualization) (Maslow, 1970) ซึ่งทฤษฎีนี้อธิบายว่ามนุษย์จะตอบสนองความต้องการของตนเองตามลำดับขั้นจากความต้องการพื้นฐานไปจนถึงความสำเร็จในตนเอง

ในทฤษฎีของ Alderfer หรือทฤษฎี ERG (Existence, Relatedness, Growth) ได้แบ่งความต้องการออกเป็นสามประเภท ได้แก่ ความต้องการเพื่อการดำรงอยู่ (Existence), ความต้องการทางสังคมและการเชื่อมโยง (Relatedness), และความต้องการการพัฒนาและการเติบโต (Growth) ทฤษฎีนี้เสนอว่ามนุษย์สามารถแสวงหาความต้องการหลายระดับพร้อมกันได้ โดยไม่จำเป็นต้องผ่านแต่ละระดับตามลำดับเช่นในทฤษฎีของ Maslow (Alderfer, 1972)

นอกจากนี้ *Herzberg's Two-Factor Theory* ยังได้นำเสนอทฤษฎีสองปัจจัยที่แยกความต้องการของมนุษย์ออกเป็นสองกลุ่ม คือ ปัจจัยส่งเสริมความพึงพอใจ (Motivators) เช่น การบรรลุผลสำเร็จ การได้รับการยอมรับ และปัจจัยที่ทำให้ไม่พอใจ (Hygiene Factors) เช่น ความมั่นคงในงานและเงินเดือน ซึ่งความพอใจและไม่พอใจนี้จะส่งผลต่อแรงจูงใจในชีวิตและการทำงานของบุคคล (Herzberg, 1959)

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม เป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและสังคมส่วนรวม เป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางกายเป็นมาตรการตัดสินใจว่าควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ เพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งมีนักการศึกษาและนักการศาสนาได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับจริยธรรมไว้หลายความหมายดังต่อไปนี้

ความหมายของคำว่าจริยธรรม ไว้ จริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539)

ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม มาจากคำว่า พรหมจรรย์ ซึ่งในพระพุทธศาสนาหมายถึงมรรค คือ วิธีการปฏิบัติสายกลางประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ บางครั้งก็เรียกว่าไตรสิกขา คือ การศึกษา 3 ประการ ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา จริยธรรมหรือพรหมจรรย์ มรรคและไตรสิกขา ทั้งหมดนี้เป็นทางปฏิบัตินำมาสู่จุดหมายในชีวิต (พระเทพเวที, (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2530)

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้ให้ความหมายจริยธรรมไว้ว่า คำว่าจริยธรรมแยกออกเป็น จริย + ธรรม คำว่า จริยะ หมายถึง ความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่าธรรมมีความหมายหลายอย่าง เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็น “จริยธรรม” จึงได้ความหมายตามตัวอักษรว่า “หลักแห่งความประพฤติ” หรือ “แนวทางของการประพฤติ (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2533 : 81) จริยธรรมประกอบด้วยคำว่า จริย แปลว่า พึงประพฤติ, พึงปฏิบัติ, พึงดำเนิน กับคำว่า ธรรม ซึ่งมีความหมายหลายอย่าง ความหมายหนึ่งก็คือ หลักการ ดังนั้น คำว่า จริยธรรม จึงอาจแปลว่า ธรรมที่พึงประพฤติปฏิบัติ หรือ หลักการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ได้ (จำนงค์ ทองประเสริฐ, 2552)

สรุปได้ว่า จริยธรรมหมายถึงหลักการหรือแนวทางที่กำหนดให้บุคคลปฏิบัติตามเพื่อความถูกต้องและดีงามในการดำเนินชีวิต ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำสิ่งที่ถูกต้องและหลีกเลี่ยงการกระทำที่ผิด โดยจริยธรรมเป็นมาตรฐานทางสังคมที่สร้างขึ้นเพื่อรักษาความสมดุลในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม รวมถึงสร้างความสงบเรียบร้อยในสังคม

ลักษณะของจริยธรรม

ลักษณะของจริยธรรมสามารถอธิบายได้ว่าเป็นคุณธรรมที่กำหนดแนวทางการกระทำและการตัดสินใจของบุคคลในสังคม จริยธรรมประกอบด้วยหลักการสำคัญที่ส่งเสริมให้บุคคลทำความดีและหลีกเลี่ยง

ความชั่ว โดยทั่วไปจริยธรรมมักจะเน้นการปฏิบัติที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมความเคารพและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (Papattha, 2021) ในบริบทของสังคมไทย จริยธรรมได้รับการเชื่อมโยงกับการปฏิบัติตามหลักศีลธรรมของพุทธศาสนา ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการเคารพสิทธิของผู้อื่นและการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม (Thanomsriuthai, 2021)

นักวิชาการจากต่างประเทศยังชี้ให้เห็นว่าจริยธรรมเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตในสังคมที่ดี การสื่อสารทางจริยธรรมและการมีวินัยส่วนบุคคลช่วยส่งเสริมความโปร่งใสและการกระทำที่เป็นธรรม (McGregor, 2021) จริยธรรมยังช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกันและความไว้วางใจในองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการตัดสินใจที่ยุติธรรมและโปร่งใส

สรุปได้ว่า จริยธรรมคือหลักการหรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการตามมาตรฐานทางสังคมและศีลธรรม จริยธรรมเน้นการกระทำที่ส่งเสริมคุณค่า ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ และการเคารพสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสมานฉันท์

ความสำคัญของจริยธรรม

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) กล่าวว่า ความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน คุณธรรมจริยธรรมจึงมีความสำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่งในการกระทำต่าง ๆ กล่าวโดยสรุป คุณค่าที่ต้องการในทางจริยธรรมของหลักธรรม มีดังนี้ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2545)

1) ให้เป็นผู้หนักแน่นในเหตุผล และมองเห็นการกระทำและผลการกระทำตามแนวทางของเหตุปัจจัย ไม่เชื่อสิ่งมกมาย ตื่นข่าว เช่น เรื่องแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น

2) ให้เห็นว่า ผลสำเร็จที่ตนต้องการ จุดหมายที่ปรารถนา จะเข้าถึง หรือสำเร็จ ได้ด้วยการลงมือทำ คือ จึงต้องพึ่งตนเอง และทำความเพียรพยายาม และไม่มัวคอยโชคชะตา ไม่หวังผลดลบันดาลหรือรอผลการ เช่น สรรวงอ้อนวอน

3) ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ที่จะงดเว้นจากกรรมชั่ว และรับผิดชอบต่อผู้อื่น ด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลทำความดีต่อเขา

4) ให้ถือว่าบุคคลมีสิทธิและหน้าที่ โดยธรรมชาติ ที่จะทำการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุงสร้างเสริมตนเองให้ดีขึ้นไป โดยเท่าเทียมกันสามารถทำตนให้เลวลงหรือให้ดีขึ้นไป ให้ประเสริฐจนถึงยิ่งกว่าเทวดา และพรหม ได้ทุก ๆ คน

5) ให้ถือว่าคุณธรรม ความสามารถ ความดีความชั่วที่ทำ ความประพฤติปฏิบัติ เป็นเครื่องวัดความทราม หรือประเสริฐของมนุษย์ไม่ให้มีการแบ่งแยกโดยชาติชั้นวรรณะ

6) ในแง่กรรมเก่า ให้ถือเป็นบทเรียน และให้รู้จักพิจารณาเข้าใจตนเองตามเหตุผล ไม่ควรเพ่งโทษแต่ผู้อื่น มองเห็นพื้นฐานทุนเดิมของตนที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อรู้จักที่จะแก้ไขปรับปรุงและวางแผนสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าต่อไปถูกต้อง

7) ให้ความหวังในอนาคตสำหรับสามัญชนทั่วไป เป็นข้อประพฤติปฏิบัติเพื่อทำให้คนเป็นคนดี เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมนั้น ๆ จริยธรรมจึงขึ้นอยู่กับความรู้ เจตคติ เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรมที่แต่ละสังคมรู้

สรุปได้ว่า จริยธรรมมีความสำคัญในการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและเป็นธรรม โดยเน้นการแยกแยะความดีความชั่ว ช่วยสร้างสังคมที่สงบสุขและยุติธรรม จริยธรรมยังส่งเสริมให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างความต้องการส่วนตัวและสังคม ทำให้เกิดความกลมเกลียวและพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในระดับบุคคลและส่วนรวม

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

การเกิดจริยธรรม

จริยธรรมเป็นระบบค่านิยมและหลักการที่กำหนดการกระทำของมนุษย์ให้สอดคล้องกับความดีและความถูกต้อง ซึ่งเกิดจากการผสมผสานระหว่างความเชื่อส่วนบุคคล วัฒนธรรม สังคม และการศึกษา การเกิดจริยธรรมไม่ได้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังได้รับการส่งเสริมจากปัจจัยหลายประการ ทั้งจากการเรียนรู้ทางศีลธรรมผ่านการเลี้ยงดู การศึกษา และการซึมซับจากสังคม

1. การพัฒนาจริยธรรมจากการเลี้ยงดูและสังคม นักวิชาการหลายคนให้ความเห็นว่าจริยธรรมเกิดจากกระบวนการเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมของบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการสร้างค่านิยมและแนวทางการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล นักจิตวิทยาเช่น Jean Piaget (1896-1980) ได้กล่าวถึงการพัฒนาจริยธรรมว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความคิดของเด็ก โดยเขาอธิบายว่าจริยธรรมเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการพัฒนาความสามารถในการแยกแยะความดีและความชั่ว (Piaget, 1932) มนุษย์ผ่านการพัฒนาจริยธรรมใน 6 ระดับ ตั้งแต่การกระทำตามกฎหมายที่กำหนดโดยผู้อื่นไปจนถึงการพัฒนาจริยธรรมของตนเองซึ่งตั้งอยู่บนหลักการที่เป็นสากล (Kohlberg, 1976)

2. บทบาทของการศึกษาในพัฒนาจริยธรรม จริยธรรมเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านการศึกษา โดยเฉพาะในระบบการศึกษาทางพุทธศาสนา ซึ่งเน้นการพัฒนาทั้งปัญญาและคุณธรรมควบคู่กัน การศึกษาในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้บุคคลสามารถแยกแยะความดีความชั่วได้ แต่ยังทำให้พวกเขาตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2549)

3. การเกิดจริยธรรมในระดับสากลและสังคม นอกจากการเลี้ยงดูและการศึกษาแล้ว จริยธรรมยังเกิดจากการซึมซับค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคมแต่ละแห่ง เสนอว่าจริยธรรมควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่เป็นสากลและไม่ควรขึ้นอยู่กับความต้องการหรือความจำเป็นของแต่ละบุคคล โดย Kant เชื่อว่ามนุษย์ควรปฏิบัติตาม "หลักศีลธรรมขั้นสูงสุด" หรือ "Categorical Imperative" ซึ่งเป็นหลักการที่ควรปฏิบัติเพื่อความดีและความยุติธรรมในสังคม (Immanuel Kant, 1785)

4. จริยธรรมในบริบทวัฒนธรรมไทย ในบริบทวัฒนธรรมไทย วรเวศม์ สุวรรณระดา (2550) กล่าวถึงการพัฒนาจริยธรรมในสังคมไทยว่าเกี่ยวข้องกับการรักษาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่เน้น

ความเกรงใจและความสมานฉันท์ ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อชุมชนไทย (วรเวศม์ สุวรรณระดา, 2550)

สรุปได้ว่า การเกิดจริยธรรมเป็นกระบวนการที่พัฒนาจากการเรียนรู้ การเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งบุคคลได้รับการปลูกฝังค่านิยมทางศีลธรรมผ่านการศึกษาและวัฒนธรรม นักวิชาการเช่น Piaget และ Kohlberg เสนอว่าจริยธรรมพัฒนาตามระดับความคิดและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ขณะที่ Kant เชื่อว่าจริยธรรมควรตั้งอยู่บนหลักการที่เป็นสากลเพื่อความดีและความยุติธรรมในสังคม

ความจำเป็นในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน

จริยธรรมเป็นหลักประพฤติปฏิบัติที่ดีงามของคนในสังคม หากคนในสังคมประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีและถูกต้องก็จะทำให้สังคมเกิดความสุข ดังนั้นจริยธรรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อคนในสังคม ได้มีผู้กล่าวถึงความจำเป็นของการส่งเสริมจริยธรรมในสังคมไว้ดังนี้

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมในสังคมไทยไว้ว่า สิ่งที่สังคมไทยต้องการอย่างมาก คือ พลังทางจริยธรรมที่ยึดเหนี่ยวผู้คนให้สัมพันธ์ต่อกันด้วยความเกื้อกูลและร่วมกันสร้างสังคมไทยให้น่าอยู่ นอกจากนั้น จริยธรรมยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตและสังคมในยุคที่คนร่ำร้องถึงจริยธรรม ในสภาพสังคมที่เสื่อมโทรมทางจิตใจจำเป็นต้องเร่งรัดการส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาจิตใจเป็นพิเศษ รวมถึงการพัฒนาจริยธรรมชนิดที่ต้องเตรียมรับมือไว้ให้พร้อมกับการพัฒนาชุดใหม่ที่กำลังจะมาถึงพร้อม ๆ กับความเจริญทางวัตถุต่าง ๆ ที่กำลังจะตามมาในอนาคต (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2529)

สภาพของปัญหาความเสื่อมของสังคมไทยในปัจจุบันนั้น ในภาวะเช่นนี้จึงน่าที่คนไทยทั้งหลายจำเป็นต้องเข้ามาช่วยกันแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาและช่วยกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง เพื่อความสงบสุขของชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป (ทศนา แคมมณี, 2526) วิกฤตทางจริยธรรมในสังคมไทยที่เกิดขึ้นทั่วไปและนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นว่า สถาบันทุกสถาบัน องค์กรทุกองค์กรในสังคมต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะรับผิดชอบต่อปัญหาจริยธรรมในสังคม (เพ็ญศิริ จีระเดชากุล, 2539)

ขณะที่ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี ได้กล่าวเน้นว่า จะมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมือง โดยเน้นให้มีคุณธรรม จริยธรรม ปัญญาและมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี, 2525 : 96)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการแยกแยะความถูกต้องและผิด สร้างจิตสำนึกในการเคารพสิทธิของผู้อื่น และเสริมสร้างสังคมที่มีความสงบสุข นอกจากนี้ การปลูกฝังจริยธรรมตั้งแต่ในวัยเรียนยังช่วยเตรียมความพร้อมให้พวกเขาเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

องค์ประกอบในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ

1) ส่วนประกอบด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือความเข้าใจในเหตุของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิด

2) ส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) คือความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับนำจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ

3) ส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral Conduct) คือพฤติกรรมกระทำที่บุคคล ตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ เชื่อว่าอิทธิพลส่วนหนึ่งของการกระทำหรือไม่ กระทำพฤติกรรมแบบใด จะขึ้นอยู่กับอิทธิพลของส่วนประกอบทั้ง 2 ประการที่กล่าวข้างต้น และบางส่วนอาจ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ลักษณะทางจิตวิทยาบางประการของบุคคลนั้น ๆ หรือความรุนแรงของการ ปิ๊งคั้นของสถานการณ์ที่รุมเร้าบุคคลนั้นอีกด้วย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2523) ว่า ลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนั้นแบ่งออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1) ความรู้จริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสิ่งของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดดีควร กระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม มากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญา ของบุคคลด้วย

2) ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะ หรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นเพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับ ค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทศนคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของ

3) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่ กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลัง การกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

4) พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นแ สดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญ มากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผล โดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมใน สถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2524 : 2)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ได้แก่ การบริหารโรงเรียน ตัวจริยธรรม การสอนหรือวิธีสอน การจัดสภาพแวดล้อมและการจัดกิจกรรมจริยศึกษา องค์ประกอบในการส่งเสริม จริยธรรมดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ก็ด้วยการกำกับดูแลของผู้บริหารโรงเรียนและความร่วมมือของ ครูผู้สอน

หลักการวาระ 6

การวธธรรม หรือความเคารพ เป็นหลักธรรมสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ และนำไปสู่ความเจริญในชีวิต การมีความเคารพนับเป็นคุณสมบัติของอารยชน ซึ่งแสดงออกถึงอารยธรรมและความเรียบร้อยในการปฏิบัติต่อกัน บุคคลที่มีความเคารพจะสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อการกระทำของตน นำมาซึ่งความสำเร็จและความชื่นชมยกย่องในสังคม พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญว่าความเคารพเป็นมงคลที่ส่งเสริมการพัฒนาชีวิต ทำให้ชีวิตมีความเจริญ ดังที่พระพุทธพจน์กล่าวว่า “ความเคารพ ความถ่อมตน นี้เป็นมงคลอันสูงสุด” (บุญมา จิตจรัส, 2533)

ความเคารพ หรือ การวระ หมายถึงการปฏิบัติด้วยความจริงจังและจิตใจต่อสิ่งที่ควรเคารพ แบ่งเป็น 6 ประการ (อง.ฉก.ก. (ไทย) 22/303/368) ดังนี้

1. พุทธคารวตา การเคารพในพระพุทธเจ้า โดยการแสดงออกด้วยกาย วาจา และใจ ทั้งในเวลาที่อยู่ถึงพระพุทธเจ้า การเข้าวัด หรือการกระทำที่เกี่ยวข้อง (พระอภิชัย อภิวัตโน, 2563)
2. ธรรมคารวตา การเคารพในพระธรรม โดยไม่เหยียบย่ำหรือวิจารณ์ด้วยความคูหมิ่น และยึดมั่นในคำสอนของพระพุทธเจ้า
3. สังฆคารวตา การเคารพในพระสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามคำสอนของพระพุทธเจ้า
4. สิกขาคารวตา การเคารพในไตรสิกขา โดยปฏิบัติตามข้อกำหนดทางศีล สมาธิ และปัญญา
5. อัปมาทคารวตา การเคารพในความไม่ประมาท ด้วยการรักษาสติ ไม่ประมาทในวัย สุขภาพ หรือชีวิต
6. ปฏิสันถารคารวตา การแสดงความเคารพในการปฏิสันถารต่อผู้มาเยือน ด้วยการต้อนรับที่เหมาะสม ทั้งในด้านวัตถุและการสนทนาธรรม

ความสำคัญของหลักธรรมการวระ 6

หลักธรรมการวระ 6 เป็นแนวทางในการสร้างความเคารพและความรับผิดชอบในสังคมตามหลักพระพุทธศาสนา ประกอบไปด้วยการแสดงความเคารพต่อ 6 สิ่ง ได้แก่ พระรัตนตรัย พระสงฆ์ พ่อแม่ ครู อาจารย์ ผู้มีอำนาจในหน้าที่ และผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ความสำคัญของหลักธรรมการวระ 6 อยู่ที่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความสมานฉันท์ในสังคม การแสดงความเคารพต่อผู้มีคุณธรรมและบุคคลที่มีบทบาทในชีวิตทำให้เกิดความเชื่อมั่นและความสงบสุขในสังคม (สุภัทรา จันทรวีเศษ, 2563)

ในแง่ของการศึกษา หลักธรรมการวระ 6 ยังถูกนำมาใช้ในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ โดยการแสดงความเคารพต่อครูบาอาจารย์และผู้ที่มีความรู้ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ หลักการการวระต่อผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบยังช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีแบบอย่างในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องและมีคุณธรรม (วรพงศ์ โพธิ์ไสย, 2562)

หลักธรรมการวระยังส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม การเคารพต่อบุคคลต่าง ๆ ตามบทบาทและหน้าที่ที่เหมาะสม ช่วยลดความขัดแย้งและสร้างบรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกัน การแสดงความเคารพต่อ

บุคคลผู้มีบทบาทสำคัญในชีวิต เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ นับว่าเป็นการสร้างวินัยทางจริยธรรมที่ช่วยเสริมสร้างสังคมให้เกิดความเจริญก้าวหน้า (ประพันธ์ กุลฉัตรชัย, 2561)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการระ 6 คือการส่งเสริมความเคารพต่อบุคคลและสิ่งที่มีคุณธรรมในสังคม เช่น พระรัตนตรัย พ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ การปฏิบัติตามหลักการระ 6 ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสังคม ลดความขัดแย้ง และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุคคลในสังคม

บทสรุป

บทสรุปของบทความวิชาการเรื่อง การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนตามหลักการระ 6 เน้นการนำหลักการการระซึ่งเป็นหนึ่งในหลักธรรมสำคัญของพุทธศาสนามาใช้ในการเสริมสร้างจริยธรรมของนักเรียน หลักการระ 6 ประกอบด้วยความเคารพต่อพระรัตนตรัย พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ ผู้มีอำนาจหน้าที่ ผู้มีศีลธรรม และธรรมชาติ การนำหลักการระนี้มาใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนจะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีและความรับผิดชอบทางสังคม ช่วยให้นักเรียนมีความเคารพในสิทธิและบทบาทของผู้อื่น ส่งผลให้เกิดความสามัคคีในสังคมโรงเรียน

ในปัจจุบัน ปัญหาด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจ หลักการระ 6 ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมให้กับนักเรียนทั้งในด้านความมีวินัย การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการส่งเสริมการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามหลักธรรมคำสอน การพัฒนาจริยธรรมดังกล่าวทำให้ระบบการศึกษามีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้ในครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนตามหลักการระ 6 ถือเป็นแนวทางที่สำคัญในการสร้างนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม หลักการระ 6 ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนแต่ยังสามารถปรับใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์กรและชุมชน เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม หลักการนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนและชุมชน เพื่อสร้างสังคมที่มีความสงบสุขและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่

การประยุกต์หลักการระ 6 ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนถือเป็นแนวทางการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมที่ครอบคลุมทั้งด้านความเคารพ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการพัฒนาวินัยให้แก่ นักเรียน หลักการระ 6 ที่ประกอบไปด้วยการเคารพพระรัตนตรัย พ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้มีอำนาจหน้าที่ ผู้มีศีลธรรม และธรรมชาติ สามารถนำมาปรับใช้ในระบบการศึกษาและชีวิตประจำวันของนักเรียนเพื่อพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมให้เป็นแบบแผน โมเดลการประยุกต์หลักการระ 6 นี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การวระต่อพระรัตนตรัย (Respect for the Triple Gem)
การนำพระรัตนตรัยมาเป็นที่พึ่งทางใจ
2. การวระต่อพ่อแม่ (Respect for Parents)
นักเรียนได้รับการปลูกฝังการเคารพพ่อแม่ที่เป็นผู้มีพระคุณ
3. การวระต่อครูอาจารย์ (Respect for Teachers)
การแสดงความเคารพต่อครูอาจารย์ทำให้นักเรียนมีความขยันและตั้งใจเรียน
4. การวระต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ (Respect for Authority Figures)
การเคารพต่อผู้มีอำนาจหน้าที่เช่นผู้บริหาร
5. การวระต่อผู้มีศีลธรรม (Respect for Virtuous Individuals)
การยึดถือบุคคลผู้มีศีลธรรมและคุณธรรม
6. การวระต่อธรรมชาติ (Respect for Nature)
การปลูกฝังให้นักเรียนเคารพและรักษาธรรมชาติ

หลักการวระ 6	แนวทางการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
1. การวระต่อพระรัตนตรัย (Respect for the Triple Gem)	การนำพระรัตนตรัยมาเป็นที่พึ่งทางใจ ช่วยให้นักเรียนมีจุดยึดเหนี่ยวทางศีลธรรม พัฒนาความสงบภายในและความเป็นมิตรต่อผู้อื่น
2. การวระต่อพ่อแม่ (Respect for Parents)	นักเรียนได้รับการปลูกฝังการเคารพพ่อแม่ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณ ส่งเสริมความกตัญญูและการแสดงออกด้วยความรักต่อผู้ปกครอง
3. การวระต่อครูอาจารย์ (Respect for Teachers)	การแสดงความเคารพต่อครูอาจารย์ช่วยเสริมสร้างความขยันและความตั้งใจในการเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนและความรับผิดชอบในตนเอง
4. การวระต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ (Respect for Authority Figures)	การให้ความเคารพต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ เช่น ผู้บริหาร หรือผู้ใหญ่ในองค์กร ช่วยสร้างวินัยและการมีมารยาทในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ
5. การวระต่อผู้มีศีลธรรม (Respect for Virtuous Individuals)	นักเรียนได้รับการส่งเสริมให้ยึดถือบุคคลผู้มีศีลธรรมและคุณธรรมเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ
6. การวระต่อธรรมชาติ (Respect for Nature)	การปลูกฝังให้นักเรียนเคารพและรักษาธรรมชาติ ช่วยให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมพฤติกรรมในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 1 การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนตามหลักการวระ 6

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ซีเคซีเสมีเดีย, หน้า 4-8.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. (2552). *จริยศาสตร์และจริยธรรมเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรราชวิทยาลัย, หน้า 1.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). *จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, หน้า 2.
- ทิตินา แคมมณี. (2526). *การแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองด้วยระบบคู่สัญญา*. วารสารวิชาการ, ปีที่ 10 ฉบับที่ 5 (เมษายน-มิถุนายน 2526): 15.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2529). *คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 118.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2545). *พุทธธรรม ฉบับเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา, หน้า 168.
- พระเทพเวที (ประยุต ปยุตโต). (2530). *แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรราชวิทยาลัย, หน้า 56.
- พระมหาภิรัฐกร อ่ำสุมาลี. (2564). *แนวทางการปฏิบัติสู่ความเป็นอริยะที่ปรากฏในภยสูตร*. *วารสารโพธิศาสตร์ปริทรรศน์*.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2533). *พุทธศาสนากับปรัชญา*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป, หน้า 81.
- เพ็ญศิริ จีระเดชากุล. (2539). *กระบวนการทัศน์ของการพัฒนาและการศึกษาวิถึของวิภคตทางจริยธรรมในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, หน้า 41.
- บุญมา จิตจรัส. (2533). *มงคล 38 ประการ ฝ่ายวิชาการ กองศาสนศึกษา กรมศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: คลังวิทยา, หน้า 215.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชัน, หน้า 323.
- ศรีชล ฉายาพงษ์. (2553). *ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการตำรวจ ชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, หน้า 10.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2525). *จริยศาสตร์ศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, หน้า 96.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, และธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์, หน้า 168.
- สาโรช บัวศรี. (2521). *ความรู้สำหรับครูเรื่องบูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์, หน้า 3.

- สุรชัย จันทจรรัส. (2561). การประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงในระบบการศึกษา. *วารสารการศึกษาพัฒนาชุมชน*. Alderfer, C. P. (1972). *Existence, Relatedness, and Growth: Human Needs in Organizational Settings*. New York: Free Press, p. 45.
- Herzberg, F. (1959). *The Motivation to Work*. New York: John Wiley & Sons, p. 113.
- Kant, I. (1785). *Groundwork of the Metaphysic of Morals*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kohlberg, L. (1976). *The Philosophy of Moral Development: Moral Stages and the Idea of Justice*. Harper & Row.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.
- Maslow, A. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row, หน้า 80-81.
- Maslow, A. H. (1972). *Motivation and Personality* (2nd ed.). New York: Harper & Row, p. 12.
- McGregor, D. (2021). *Theory X and Theory Y of Motivation*.
- Papattha, C. (2021). Causal Relationship Model of the Ethical Factors Influencing Ethical Characteristics of Mass Communication Students Based on Thai Qualifications Framework for Higher Education. *Journal of MCU Buddhist Review*. Download PDF.
- Piaget, J. (1932). *The Moral Judgment of the Child*. London: Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd.
- Soros, G. (2016). Economic Needs and Global Growth. *Journal of International Economics*, 12(2), 55-67. Available at: International Economics Journal.
- Udomchandavan, P. (2018). Human Needs and Community Development in Thailand. *Mahachula Academic Journal*, 103-115. Available at: Mahachula Journal.